

מוסף חג

ערב סוכות תש"ע | 2.10.2009

יריעות ארילות

מי בורח מחלקת
גדולי האומה
אורי משגב

למה ועדת חקירה
היא פתרון רע
נחום ברנע

וזאת לתעוזה

מיוחד: מקבלי הצל"שים של מבצע עופרת יצוקה מדברים על גבורה וערכים תחת אש, ובטוחים שצה"ל הוא צבא מוסרי | אתי אברמוב

סגן נדב מוסאי:
 "הצל"ש הוא
 רק סיכה. כולנו
 נשארנו בדיוק
 אותם אנשים.
 האנשים בה
 לא נהיו טובים
 בגלל שהם קיבלו
 צל"ש. כנראה
 שהם עשו משהו
 טוב, בגלל שהם
 היו אנשים טובים
 עוד מהבית"

צומת גיבורים

הם עזבו הכל, שמו נשק על
 הכתף ונכנסו לרצועת עזה | שם,
 בלב הקרבות, כל אחד מהם
 ניצב מול רגע גורלי שבו נדרש
 לגייס את כל כוחותיו לטובת
 משימה אחת | והם ביצעו אותה:
 חילצו פצועים תחת אש, חיסלו
 מחבלים ממרחק מטרים, הצילו
 חיים | בלעדי: הצל"שניקים של
 מבצע עופרת יצוקה נפגשים
 לראשונה לשיחה על אומץ,
 ערכים והקרבה | ומבחינתם
 אין בזה שום דבר מיוחד

⊕ אתי אברמוב | צילום: רמי זרנגר

מימין: זיו דניאלי, נדב מוסאי, רס"ל זיו, מוטי אימלח ועופר צהרי. "זאת זכות גדולה להיות שייך לקבוצה הזו"

6

המוסף לחג
 ידיעות אחרונות
 02.10.2009

אפרים תהילה מכיר היטב את סיפורו של אהרון קרוב. מדינה שלמה הרי ליוותה את קצין הצנחנים שנפצע אנושות בעזה שבוע אחרי שהתחתן, ועקבה בהשתאות אחרי התאוששותו המדהימה. אבל סגן תהילה, סמ"פ ביחידת אגוז, יכול להיחשב תבונה בסיפור הזה מנקודת מבט אישית הרבה יותר: גם הוא הותיר מאחוריו בינואר האחרון אישה – במקרה שלו בהיריון מתקדם – ונכנס בעיניים פקוחות לרצועת עזה, אל הקרבות של מבצע עופרת יצוקה.

"היה רגע שבו הבנתי שכדי לחלץ את גופתו של עומר רבינוביץ', צריך לטפס על הבית ולזרוק רימון", הוא מספר. "ברגע הזה, עניין של מאית שנייה, עלתה בי המחשבה על אשתי, על זה שהיא בהיריון, מול הסיכון לרוץ פנימה ולזרוק את הרימון".

איך מתמודדים עם המחשבות האלה, עם הסכנה שתקריב את המשפחה לטובת המדינה?

"מה שעשיתי היה להסיט את אשתי מהמחשבה. אבל לגמרי. להעיק אותה מהראש בצורה חריגה, ובמקום זה להתרכז במשימה שבה אני נציג של עם שלם. זה מחק לגמרי את האני הקטן שלי. אני יודע שמאוד קשה להבין את זה לפי התפיסה המקובלת היום, אבל ברגע שאתה יוצא ללחימה זה מה שמכריע. ומכאן מתקדמים קדימה".

תשעה חודשים עברו מאז נשלח צה"ל אל עומק רצועת עזה, שלוש שנים וחצי אחרי שיצא ממנה. המבצע הזה, שנמשך פחות מחודש, מטלטל עד היום את סדר היום שלנו. השאלות והתהיות לגבי מטרות הלחימה ואופן ניהולה ימשיכו כנראה להישמע עוד זמן רב. אבל גם בתוך המציאות רוויית חילוקי הדעות, נתפסים הלוחמים ברצועה כמי שנמצאים מעבר לכל מחלוקת. חלקם אפילו זכה בציבור לתואר גיבורים.

אלא שדווקא הצל"שניקים של עופרת יצוקה מסרבים להכניס את עצמם להגדרה הזו. הם מודעים לכמהותה הטבעית של החברה לאייקונים, ולמרות זאת מתעקשים שפשוט עשו את מה שנשלחו

לעשות. זרקו את הרימון. חילצו את החבר. חיסלו את המחבל החמוש. הצילו את חייו של הפצוע.

"הצל"ש הוא רק סיכה", מסביר סגן נדב מוסאי מגדוד שקד של גבעתי, "כולנו נשארו בדיוק אותם אנשים. אין ספק שהצבא מחנך למציאות, אבל סביר להניח שהאנשים פה בחרו לא נהיו טובים בגלל שהם קיבלו צל"ש. כנראה שהם עשו משהו טוב, בגלל שהיו אנשים טובים עוד מהבית".

המפגש של מקבלי הצל"שים, שנערך ביוזמת "המוסף לחג", היה ההודמנות הראשונה שלהם להיפגש אחד עם השני. אפילו עופר צהרי וזיו דניאלי – שניהם שייכים לגדוד 101 של הצנחנים, שניהם נלחמו במרחק רחוב אחד זה מזה כשכדורים מהפלוגה של עופר חולפים מעל ראשיהם של חיילי הפלוגה של זיו – לא הכירו. רק עכשיו, כשברקע הרי דו"ח גולדסטון שמאשים את הצבא שבישליחתו יצאו לקרב בפשעי מלחמה, משוחחים הלוחמים האלה על מה שבאמת קרה שם בעזה ב־22 ימי המבצע.

מלחמה ערכית

שבעה לוחמים קיבלו צל"ש על מעשיהם בעופרת יצוקה. סגן אפרים תהילה וסמ"ר (מיל') מנחם ציק מגדוד חרוב של חטיבת כפיר, זכו לצל"ש אלוף, הנחשב לבכיר מבין הצל"שים הנוכחיים. בפעולה לחילוץ גופתו של עומר רבינוביץ' חיסל תהילה מחבל תוך גילוי תושייה וכוח מנהיגות תחת אש; ציק, כחובש פלוגתי, חילץ את מפקדו, רס"ן רועי רוזנר, תחת אש כבדה ושהה עימו עד שפונה. מאוחר יותר נפטר רוזנר בדרך לבית החולים.

הפראמדיקים רס"ל (מיל') זיו מ־669 וסרן מוטי איפלח מגדוד 74, כמו גם הצנחן סמ"ר עופר צהרי, הם בעלי צל"ש מפקד אוגדה. הפראמדיקים קיבלו אותו על הצלת חייו של אהרון קרוב בתנאים קשים במיוחד, וצהרי על חיסול מהיר של מחבל שהפתיע את הכוח שבו לחם.

סגן נדב מוסאי וסמ"ר (מיל') זיו דניאלי הם בעלי צל"ש מו"ט. מוסאי קיבל אותו על כך שיצא בלי קסדה ושכפ"ץ מתוך כלי רכב ממוגן כדי להרוג מחבל, ודניאלי על חילוץ מפקדו, סגן עומר דורי, תחת אש כבדה.

הקושי של הצל"שניקים לראות את המיוחד במה שעשו, הוא לא היתממות. מבחינתם מדובר בחלק בלתי נפרד משגרת לחימה. אפילו את התאריכים שבהם קרו הדברים כבר הספיקו לשכוח. אבל כל השבעה מסכימים על כמה ערכי יסוד משותפים. כן, הם אומרים, טוב למות בעד ארצנו, אבל רק כבירות מחול: יותר טוב לחיות.

"היום זו מלחמת ערכים ולא מלחמה של הנשק", מסביר תהילה. "מה שעשיתי לא היה עניין של כושר גופני. יש אנשים שנראים קטנים וחלשים גופנית, ופתאום בקרב הם נהיים אריות. זה לא בגלל שמתגלים אצלם כוחות שאין לבריון שהתאמן יומם ולילה בחדר כושר. מה שמביא את הכוחות זה הרוח והערכים.

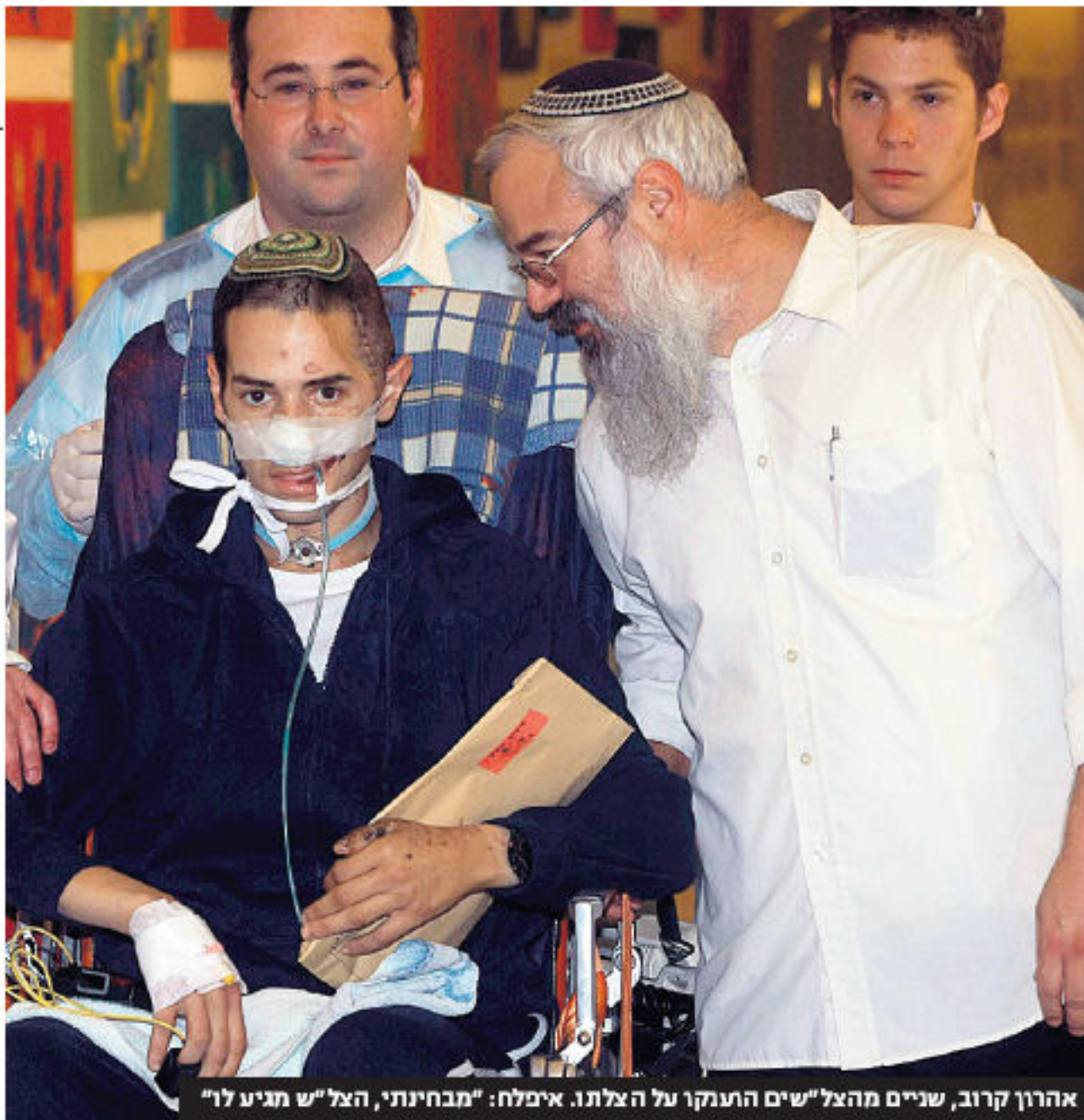
"למשל ההבנה שכשאני יוצא לקרב, אני שליח. לא שליח של אשתי ובתי, אלא שליח של עם. כשאתה מבין את זה, סדר הערכים שלך משתנה. אם אתה נלחם בשביל המשפחה, אז תחזור הביתה ושב איתם. זה הרבה יותר בטוח. אם אתה נלחם בשביל עם, אתה לא יכול לשבת בבית ו'כבר יהיה בסדר'. זה לא עובד".

גם מוסאי מסכים שהמשותף בין כל מקבלי הצל"שים הוא סולם הערכים. "חריגה מעית, אני לא יותר טוב מאחרים", הוא אומר. "אני די בטוח שהארם שהייתי לפני זה, מה שאני עכשיו ומה שאהיה בהמשך, הוא אותו דבר". אלא שברור לו גם שהצל"ש עשוי לשנות דברים. "כבר עכשיו, למרות שאני לא מפקד על חיילים אלא נמצא בלימודים, יש בי כל הזמן תחושה שאסור לי לזייף אפילו בסנטימטר. אנשים מסתכלים עליי בעין בוחנת יותר: איך הוא מרשה לעצמו לעשות ככה? מצפים ממפקד שקיבל צל"ש קצת יותר ממישהו אחר".

סמ"ר עופר צהרי: "יכול להיות שעוד עשר שנים אני אתבגר ואגיד 'וואו, הרגתי בנאדם', אבל כרגע אני לוקח בפרופורציות את מה שקרה. זה או שאני והחברים שלי היינו נהרגים, או שהוא"

אהרון קרוב, שניים מהצל"שים התנקזו על הצלתו. אימלח: "מבחינתי, הצל"ש מגיע לו"

עליהם לפעמים?
צדדי: "יכול להיות שעוד עשר שנים אני אתבגר ואגיד 'וואו, הרגתי בנאדם', אבל כרגע אני לוקח בפרופורציות את מה שקרה. זה או שאני והחברים שלי היינו נהרגים, או שהוא. ההחלטה הכי נכונה מבחינתי הייתה שהוא ימות. אין לי מושג מי זה ואם מישור בכלל יודע. לא גיל, לא שם, לא בכיר חמאס או אל'קאעידה".
מוסאי: "גם אני לא יודע מי זה ולא חושב עליו בכלל. זה לא כמו במלחמה בין שתי מדינות או ממשלות, שאנשים נלחמים זה בזה כי ככה הממשלות החליטו. כאן זו לחימה מול ארגון טרור. זה לא גיוס חובה ואף אחד לא הכריח את המחבל להילחם, הוא בחר בזה על בסיס אידאולוגי. וזה גם לא שראיתי אותו ואני בספק מה תפקידו. הבנאדם ירה עליי במשך שתיים, וגם כשהוא קפץ מהחלון הוא קפץ עם נשק".

"הסיבה שכל כך ברור לי למה הרגתי אותו, היא גם הסיבה שבגללה אני לא חושב עליו. אני קצין שיצא להגן על אזרחים שבמשך חודשים ירו עליהם קסאמים. זה מה שיושב לך חזק בתת מודע. כשזו אוכלוסייה אזרחית נטו, שם כן יש חשיבה של כמה שפחות לפגוע ולהרוס. הם אנשים כמוני, בגיל שלי, עם משפחות".

"לא צל"שניק מלידה"

נכון לעכשיו לא יודע עדיין מתי יתקיים טקס חלוקת הצל"שים. אלה שיקבלו אותם, מצידם, מעדיפים פשוט להמשיך הלאה בחייהם.

זיו דניאלי (21) מרמת גן כבר בדרכו ללונדון, לעבוד כמאבטח אישים. הבוסים החדשים שלו קיבלו אותו לע" בודה עוד קודם לצל"ש, ועכשיו הוא לא מוצא טעם ליידע אותם בעניין. מנחם ציק (22) האילתי מחפש עבודה, אבל גם הוא בוחר שלא להכניס את הצל"ש לקורות החיים, כי במילא הוא לא בונה על תחום האבטחה.

עופר צהרי (22) מבית שער עובד במפעל של קיבוץ מעגן מיכאל, וגם הוא לא מבין איזו תועלת יכולה לצמוח לו באזרחות מעובדת היותו צל"שניק. "אולי רק עם בנות", הוא מחייך, "אבל גם זה לא כמשפט פתיחה". זיו (38) מח' דרה, המבוגר שבחבורה, נשוי ואב לשלושה, חזר לעבודה כמנהל האדמיניסטרטיבי של בית החולים אסותא בחיפה, וממשיך לשטוף כלים אצל אשתו, בלי הנחות.

סגן גרם מוסאי (23) מקריית גת וסגן אפרים תהילה (25) מצפריה נשלחו לשנתיים של לימודים במכללה לפי" קוד טקטי. שם, מסביבים השניים, בחברת הרבה צל"שניקים קים ומעוטרים אחרים, הם בכלל לא נחשבים לחריגים או מיוחדים.

סרן מוטי איפלט מנתניה אומר שלפעמים הוא מרגיש שבעיר שלו יותר מסוכן מבעזה. בימים אלה הוא מחכה לשיבוץ מחדש ועומד בתור, ממש כמו מולם, לתפקיד שעליו הוא חולם: פראמדיק בסידרת מטכ"ל.

בזמן שהם שומרים על קור רוח יחסי, לפחות כלפי חוץ,

גם הוא, כמו תהילה, שומר על קשר עם משפחתו של רוזנר והתייעץ עם הוריו ואשתו לפני קבלת הצל"ש. "לא יודע אם אפשר להגיד 'לא רוצה צל"ש', אבל הייתי בתחושות קשות בקשר לעניין. למה צל"ש? בנאדם נהרג פה. לכן היה לי קשה לשנות את המפקדים ולענות על שאלות ולהגיד לתחקירים. ערכית זה נראה לי קצת פסול. לרוץ לטפל בפצוע זה משהו רגיל עבור חובש, ואם נותנים צל"ש זה מעצים את הסיטואציה הטבעית. עושים מזה הישג גדול, ובעיניי זה לא. אבל שרון, אשתו של רועי, ומשפחתו עודדו וחזקו אותי בכל התהליך של הוועדות. הם אמרו: 'מגיע לך, למרות התוצאה'. הם הראשונים שהתקשרו להגיד כל הכבוד כשקיבלתי אותו".

דגל לבן

גם גדולי הציניקים יתקשו לחלוק על העובדה שמק' בלי הצל"שים פעלו בגבורה כדי להציל אחרים תוך סיכון עצום של חייהם. אבל זמן קצר לפני קיום המפגש, גילו הצל"שניקים שהצבא ששלח אותם למשימה מואשם עכ" שיו בדו"ח רשמי של האו"ם בביצוע פשעי מלחמה קשים. דו"ח גולרסטון מאשים את צה"ל בהרג אזרחים במונה תחילה, בגרימת סבל מכוון לאוכלוסייה הפלסטינית ובהרס רב של רכוש פרטי. בשבעה מקרים, כך נכתב בו, נורו אזרחים בזמן שנמלטו מבתייהם לחפש מחסה כשהם מנופפים בדגל לבן. הנוכחים מכירים את הסיפורים האלו באופן אישי, וזה בדיוק מה שמרגיז אותם.

"היה לנו מקרה שמישהו הרים דגל לבן ואף אחד לא ירה בו", משחזר ציק. "זה לא היה מובן מאליו כי ראינו שהטילים נורים מהכיוון שלו. פתאום הוא מוריד את הדגל ומרים טיל ארפיג'. כמובן שבאותו רגע הוא חרץ את דינו. אם החברה מ'שובבים שתיקה' באמת ראו דברים, שיהיו גברים ויחשפו את הפנים שלהם. תבואו, תעידו לפני הוועדה. יש צינורות מקובלים. אבל לבוא ולהכפיש את החיילים בכלל ואת הפלוגה שלי בפרט? זה לא בסדר. בעיניי אלה אנשים קטנים".

איפלט: "אנשים היו צריכים לבוא לעזה כדי לראות עד כמה ההתחשבות מצידנו הייתה מטורפת. היו בתים שידענו שיש בהם הרבה מתבלים, ויכולנו פשוט לבוא עם פצצה, להפיל את הבית ונגמר, ולא עשינו את זה. הטי" עונים שלהם מגוחכים, כי אתה יודע שהתקשרו אל אותו אדם ואמרו לו 'מפציצים את הבית שלך, צא משם'. לא יצאנו למבצע כדי להרחיב את שטחנו או לעשות עוד נוף לים. שום מדינה בעולם לא תקבל את זה שהיא מופצצת 24 שעות ביממה".

מוסאי: "יש אנשים שמטרתם לא להביא את האמת, אלא לייצר כותרות. אם הם היו בפנים הם היו חושבים אחרת לחלוטין. הם היו גאים בצבא שלהם מהבחינה המור" סרית".

אתה ועופר הרגתם מחבלים. יוצא לכם לחשוב

איפלט: "אתה יודע למה, כי עכשיו אתה לא 'גרם המי' פקד', אלא 'הצל"שניק'. אני זוכר שבלחימה בעזה היה איתנו מ"מ במילואים שסיפרו שיש לו צל"ש ממלחמת לבנון השנייה, וישר כולם תלו בו תקוות וסמכו עליו. אנשים לא מבינים שזה סתם. גם אני הצלתי פצועים תחת אש לפני הצל"ש. זה התפקיד שלי, זה המקצוע שלי. ידעתי לאן אני הולך כשהתגייסתי. כל פראמדיק היה עושה אותו הדבר. אף אחד לא מסוגל להיות עם הידיעה שחבר שלו נהרג כי הוא קפא על השמרים ברגע האמת. לשמחתי אני הייתי שם ואני זה שהצלחתי".

זיו: "אדם לא קם בבוקר ואומר 'מגיע לי צל"ש'. זה לא תעודת הערכה. תעודת הערכה באה לסכם שנה של פעילות, תרומה מתמשכת לחברה. צל"ש מציין אירוע ספציפי, נקודתי מאוד בזמן. אני באופן אישי הרגשתי שעשיתי עבודה טובה, לא יותר. מה שהפך את האירוע למיוחד עבורי הוא לא הצל"ש שקיבלתי אחר כך, אלא עצם העובדה שאהרון קרוב שרר את פציעתו בצורה יוצאת דופן וחזר לחיים כמעט נורמליים".

זיו ואיפלט עקבו מרחוק אחרי ההתאוששות של קצין הצנחנים שהצילו. "יש פסיכולוגיה שלמה של יחסי מציל-ניצול", מסביר זיו. "הרבה מהניצולים לא מרגישים נוח לפגוש את המציל, כי זה מחזיר אותם ליום הנורא ההוא, לטראומה ולכאב. צריך לכבד את השקט ואת הפרטיות שלהם. לפעמים מוטי ואני מתקשרים לפצוע רק כדי לע" קוב אחרי תוצאות הטיפול שלנו, ללמוד מזה משהו לע" צמנו. את אהרון קרוב ביקרתי פעמיים בבית החולים, ואז הגנתי לו".

"כשהתפרסם שאני מקבל צל"ש, קיבלתי שיחה: 'שבת שלום, מדבר אהרון קרוב, התקשרתי לברך'. זה היה השלב שבו נעמדו שעורתי, כי זאת הייתה הפעם הראשונה שבה שמעתי את הקול שלו. עניתי לו שאני מאושר מזה שהוא מדבר איתי, וקבענו שניפגש בהמשך".

איפלט: "הגעתי בעבר לבית החולים כדי להחזיר לאהרון כמה דברים שהיו שייכים לו, והוא היה עדיין מורדם. אחר כך יצא לנו להיפגש באירוע הצדעה בפ"י קוד העורף. מבחינתי התורה האמיתית היא כשאני מקבל טלפון מאדם שבנקודת הזמן שבה נפגשנו לראשונה, לא הייתי בטוח שהוא ישרוד. אדם שאחרי זה מעדכנים אותך שהוא היה בנתיבות של כמה שעות, שיש לו רסיסים במוח, ואתה חושב איזו איכות חיים תהיה לו. כשאתה מקבל ממנו טלפון: 'ברכות על הצל"ש. אני שמח בשבילך ודי ציתי להגיד לך המון תודה', זה מרגש. אתה רואה שהצלת אדם טוב, חם. אחר שהשאיר את אשתו בבית שבוע אחרי החתונה. אם הוא לא היה מגיע החברה שלו היו מבינים. אבל הוא אמר לאשתו: 'אני מצטער, יש מלחמה, אני חייב ללכת'. בשיתח הטלפון אמרתי לו שמבחינתי הצל"ש הזה הוא שלו".

חשבון נפש

זיו ואיפלט גאים ובצדק בתוצאות הטיפול שהעניקו בשטח. אצל תהילה וציק, התמונה קצת יותר מורכבת. מושאי החילוץ שלהם, עומר רבינוביץ' ורועי רוזנר, לא שרדו את הפציעות הקשות. השמחה על קבלת ההוקרה נמהלת אצלם בעצב על הנסיבות שבהן הושגה. "כל נושא הצל"ש לא בדיוק נתפס אצלי בצורה דרימשמעית", מודה תהילה. "אני לא ממש יודע איך לקבל אותו ולא פשוט לי לדבר על זה. זו גאווה שהצבא והמפקדים מעריכים את מה שעשיתי, אבל מצד שני אני לא יכול להתעלם מהעובדה שעומר נהרג. אי אפשר להתנהג כאילו כלום לא קרה. מאוד קשה לי לחבר את הצל"ש לדבר משמח".

איך קיבלו את הבשורה על הצל"ש במשפחה של עומר?

"זו משפחה מאוד מיוחדת וחזקה. הם לוקחים את זה למקום הנכון. התקשרתי לזאביק, אבא שלו, ואמרתי שאני לא יודע איך לקבל את הצל"ש כי עומר נהרג. הוא אמר לי לא להירתע, שהצל"ש מגיע לי, ונתן עצות איך לקחת את הסיטואציה בצורה חיובית. זה היה מאוד חשוב לי".

ציק מסכים. "אין שום דבר שמח בצל"ש הזה", הוא מבהיר. "אם מסתכלים על מבחן התוצאה זה לא משנה מה עשיתי וכמה טוב פעלתי, אדם נהרג פה. לכן אין מה לש" מוח בשום היבט".

כאשר העביר ציק את רועי רוזנר לידי אנשי החי" לוח, הוא עוד היה בין החיים. כשנודע למחלץ על המוות, התגובה הייתה קשה. ציק פתח בחקירה אישית, "חש" בון נפש" כהגדרתו, כדי לוודא שמפקרו אכן קיבל ממנו את הטיפול הטוב ביותר. "התחושה הקשה ליוותה אותי במשך כל התקופה בעזה, בעיקר מכיוון שלא היה זמן ללכת ולברר מה באמת קרה", הוא נזכר. "אתה מאבד את הביטחון, בוחן את עצמך ועושה חושבים: מה עשיתי נכון ומה לא, איך הייתי עובד אחרת. כשהורתי מהמבצע דיברתי עם כל הרופאים והצוותים שטיפלו בו. לא יודע אם זה היה כדי להרגיע את המצפון או כדי לראות אם לא עשיתי משהו לא נכון ויכולתי לעשות משהו אחר. היום המצפון שלי שקט".

סמ"ר (מיל') מנחם ציק: "לא יודע אם אפשר להגיד 'לא רוצה צל"ש', אבל מבחינתי הייתי בתחושות קשות. למה צל"ש? בנאדם נהרג פה. לטפל בפצוע זה משהו רגיל עבור חובש, בעיניי זה לא הישג גדול"

ולא מפגינים התלהבות מיוחדת מהזכייה בצל"ש, אחרים דואגים להתרגש במקומם. מוסאי אומר שבתחנות הוא גונב לחתן את ההצגה. אחיו של צהרי מציג אותו, לבושתו, כ"אחי הגיבור".

דניאלי מספר שהחשבון הסלולרי שלו זינק בגלל החובה להחזיר אסימטריס למברכים הרבים. הטל' פון המפתיע ביותר שקיבל היה מהגננת שזוכרת אותו מגיל חמש. "היא טוענת שידעה שאני אקבל צל"ש", הוא מחיך. "היה לך פוטנציאל", היא אמרה לי. נו, באמת, איזה פוטנציאל? בסך הכל, באמת שלא חשבתי יותר מדי. בזמן האירוע אתה רק רוצה לסיים אותו כמה שיותר מהר. חברים פצועים, עוזרים להם. זה אנשים ששלוש שנים אתה איתם".

ובכל זאת, מה משמעות הצל"ש עבורכם? איפסלח: "בעולם המטורף הזה, שבו אתה פותח עיתון וקורא על זה שרצה ועל זה שגנב, חשוב שיידעו שיש גם כמונו. הייתי מעדיף להישאר מוטי האלמוני מנתניה שיוצא עם החברים ויש לו את חלקת האלוהים הקטנה שלו. אבל בחרתי להיחשף בשביל החבר'ה שיושבים עכשיו בגרוד ונ' שבר להם, ובשביל אלו שעומדים להתגייס ואומרים 'למה לי ללכת להיות לוחם'. שיסתכלו עלינו ויבינו איזו זכות יכולה ליפול בחלקם. אנחנו יכולים עוד יומיים למצוא את עצמנו בלחימה, וצריך את האנשים האלו.

"אני לא צל"שניק מלידה. לא התגייסתי ואמרתי: אני הולך לצבא כדי להיות גיבור גדול. אנחנו לוחמים פשוטים, מילואימניק, סגן מפקד פלוגה, שההתעסקות שלו בשגרה זה לברוק שלחייילים יש שקי שינה. אבל בסופו של דבר, חשוב שיראו שאפשר לעשות יותר ושמעריכים את מה שאנחנו עושים".

תהילה: "המשמעות שלנו כצל"שניקים היא חברתית. להראות שמה שמוצג עכשיו בפרונט של החדשות – רצי' חות, רוע, רדיפת אנשים – זה שוליים חריגים, ובהחלט לא העיקר. העיקר הם האנשים שהיו איתי בקרב: דתיים, חילונים, דרוזים. זה העם האמיתי שאני רואה לידי בזמנים קשים. הצל"ש שלי הוא לא עניין אישי. אני רוצה שאדם שייקלע לסיטואציה כזו יבין מה הוא צריך לעשות. שחובש שמיעה לגרוד קרבי יבין שזו המציאות שלנו וככה צריך להתנהג. הלוואי שהייתי יכול לשנות משהו במדינה. לדבר עם אנשים על הקרבה".

צהרי: "אני רוצה לדבר אל המתגייסים שעוד לא בצבא. כשאומרים לאנשים 'שירות קרבי', לא ממש קופץ להם בראש משהו מיוחד. אני אומר: תבואו גם, תהיו לוח' מים, כי אין הרבה כמונו. שבמקום שאחד שיש לו פרופיל 97 יהיה מש"ק ממטרות, שיבוא להיות לוחם. אני קיבלתי צל"ש בגלל שעשיתי משהו. כשהודיעו לי זה רומם את הרוח ומעבר לזה, זה עודד את כל הסביבה שלי. אנשים יודעים: השכן שלי קיבל צל"ש, אח שלי קיבל צל"ש, וזה משמח אותם. אם אנשים לא יתגייסו לקרבי, הם לא יוכלו להפגין אומץ מלכתחילה. מי ישמור עלינו אם לא הקר' ביימ?"

זיו שומע אותם ומתמוגג. "אני מרגיש זכות גדולה להיות שייך לקבוצה הזו. רק לשבת איתם פה מאוד מרגיע אותי. אני מרגיש שזה לוקח אותי אחורה לימים שהייתי צעיר וקרבי, למרות שאין גיל לצל"ש. הצל"ש האולטימ' טיבי ששמעתי עליו ניתן דווקא לאדם בן יותר מ-60, אבי טובין, שקפץ לירקון והציל את השייטת יסמין פיינגולד. הוא לא היה חייב לסכן את חייו. באותה מידה הוא יכול היה להמשיך ללכת ואף אחד לא היה יודע מזה. אבל הוא, בלי לחשוב ולהסס, קפץ כשחבר'ה צעירים עמדו על הגדה ולא עשו כלום".

הצלחה אישית

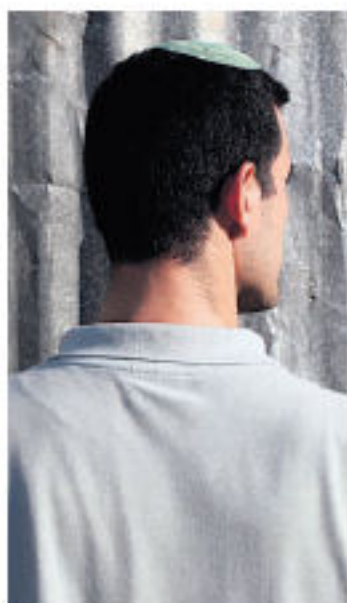
עכשיו, כשהם צריכים להתחיל להתרגל למעמדם כמודל לחיקוי, הצל"שניקים יכולים גם להיתלות בכמה אילנות גבוהים במיוחד ולספר על המודלים הפרטיים שלהם.

"הצל"שניק שלי הוא אריק שרון", אומר דניאלי. מוסאי: "אצלי זה מאיר הר ציון בעניין הצבאי, ואילן רמון בעניין הערכי. אתה רואה משהו שלא בא מעולם הדת, ובכל זאת, מבחירה, מצטלם לפני כל העולם עם ספר תהילים וכוס יין לקידוש. אולי זה לא מעשה הירואי אבל הוא היה פורץ דרך. אחד שלמרות ההצלחה האישית הגדר לה שלו, לא שכח מה הוא מסמל בשביל כל השאר".

צהרי: "גם אני חושב שהצל"שניקים האולטימטיביים הם מאיר הר ציון ואריק שרון. אדם נוסף הוא יצחק רבין, שאני לא יודע אם כל מה שקרה פה בשנים האחרונות – ממלחמת לבנון השנייה ועד עופרת יצוקה – היה קורה אם הוא היה איתנו".

ציק: "רועי קליין ו'ל' הוא הצל"שניק הקלאסי שלי. בגלל זה כל כך קשה לי לשתף פעולה עם 'פסטיבל הצ' ל"ש'. תראו מה הוא עשה ומה אני עשיתי, ואיזה קטן אני לעומת הסיפור שלו. איך זה שפתאום אני והוא באותה קטגוריה".

תהילה, מצידו, לא הולך רחוק כדי למצוא את דמות המופת שלו. "אשתי", הוא מחיך. "את יודעת מה זה לה' חזק שבעיניים בבית בלעדיי? למרות שלדעתי הרבה יותר קשה להחזיק מעמד איתי, כשאני בבית." ■

**אפרים תהילה:
"ברגע הזה, מול
הסיכון לרוץ
פנימה ולזרוק את
הרימון, עלתה
בי המחשבה על
אשתי, על זה
שהיא בהיריון.
העפתי אותה
מהראש, ובמקום
זה התרכזתי
במשימה"**